

Cilt XI Sayı 2’de Yayımlanan “TÜRK İDARİ YARGI SİSTEMİNDE DAVALARIN BİRLEŞTİRİLMESİ USULÜ ÜZERİNE BİR İNCELEME” İsimli Makaleye İlişkin Tashih

Dr. Yunus ERASLAN^(*)

29 numaralı atıf: “... söz konusu olduğundan, bu davalar yönünden bağlantı hükümleri uygulanmamalı, sonra açılan davanın incelenmeksizin reddine veya esas kaydının kapatılmasına karar verilmelidir”

Orijinal metin: “Bu nedenle, tarafları, sebebi ve konusu aynı olan davalar arasında bağlantı olduğuna hükmedilmesi mümkün olmamalı, sonraki tarihli davanın kaydının kapatılması; incelenmeksizin reddine veya en azından reddine karar verilmesi gerekmektedir.”

Değerlendirme: Orijinal metinde böyle bir beyan bulunmamakta olup, esas kaydının kapatılması ile davanın reddi farklı kavramları ihtiva ettiğiinden farklı aktarım söz konusudur.

• - - - •

41 numaralı atıf: “... doktrinde, idare mahkemesi ile vergi mahkemesinde görülen davalar arasında bağlantıdan söz edilemeyeceği savunulmaktadır.” (Prof. Dr. Gül FİŞ ÜSTÜN’ün aynı eserinin 51. sayfasına atfen).

• - - - •

42 numaralı atıf: “Ancak idari yargıda bağlantı müessesesi kanunda açık olarak düzenlendiğinden, 2576 sayılı kanunda yer verilen görev ve yetkiye ilişkin hükümlerin istisnası niteliği taşımaktadır” (Prof. Dr. Gül FİŞ ÜSTÜN’ün aynı eserinin 16. sayfasına atfen).

Değerlendirme: Her iki ifade birbirine ters anlamlar ihtiva etmekte olup, iki ayrı görüşün benimsenmesi mümkün değildir. Esere yapılan 41 ve 42 numaralı atıflarda eser sahibinin görev ve yetki bağlamında ayrı irdelemeler yapılarak, iki müessese ayrı ayrı dikkate alınmıştır. Ancak 41 ve 42 numaralı atıflarda her iki müessese birlikte değerlendirilerek hatalı bir alıntılama gerçekleştirilmiştir.

• - - - •

^(*) Kamu Hukuku Doktoru, Adana Bölge İdare Mahkemesi Hâkimi / Adana, Türkiye.
E-posta: ab97707@adalet.gov.tr.

43 numaralı atıf: “Bu nedenle, biri idare diğeri vergi mahkemesinde görülen bağlantılı davaların birleştirilmesi, 2576 sayılı Kanunda yer verilen mahkemele- rin görev ve yetkiye ilişkin hükümlerine aykırılık oluşturmayacaktır” (Prof. Dr. Gül FİŞ ÜSTÜN’ün aynı eserinin 18. sayfasına atfen).

Değerlendirme: Çeşitli yerlerde “birleştirme” ifadesi kullanılmasına rağmen; neredeyse makalenin tüm bölümlerinde birleştirme ifadesinin doğru olmadığı, bağlantı ile birleştirme kavramlarının ayrı olduğu hatta birleştirme ifadesine şid- detle karşı çıktığı eser sahibince belirtilmesine rağmen; bu sayfa ve başkaca yerlerde birleştirme ifadesi tercih edilerek eser sahibine atıf yapıldığı görülmüş- tür. Bu durum açık bir şekilde hatalı aktarım teşkil etmektedir.

• - - - •

46 numaralı atıf: “Dolayısıyla Danıştay İçtihadı Birleştirme Kurulu’na, biri idare ve diğeri vergi mahkemesinde açılmış olan bağlantılı davaların, aynı mah- kemede farklı dosyalarda bakılmak üzere görülebileceği belirtilmiştir.”

Orijinal metin: “Dolayısıyla, İBK’nda vergi mahkemesinde görülen bir davayla idare mahkemesi arasında bağlantı kararı verilebileceği ifade edilmiştir.”

Değerlendirme: Kısmi hatalı aktarım mevcuttur.

• - - - •

50 numaralı atıf: “Kaldı ki İYUK 7. maddesinde, düzenleyici işlemlerin uygu- lanması üzerine ilgililerin, düzenleyici işlem veya uygulanan işlemin her ikisi aleyhine birden dava açabilecekleri düzenlemesine yer verilmek suretiyle, bu iki işleme ilişkin davalar arasında bağlantı bulunduğunu kanun koyucunun da kabul ettiğini söylemek mümkündür”

Orijinal metin: “2577 sayılı Kanununun 7. maddesinde öngörülen süreye ve 12. Maddesinde öngörülen tam yargı davasına ilişkin düzenlemelerde de, birlikte açı- labilecek davalardan bahsedilmektedir. Birlikte dava açılmasıyla bir bağlantının kabul edildiği muhakkak ise de, bu bağlantının mümkün olup olmadığı; yargıla- manın başında kurulması gerekip gerekmediği, bu kısımda değerlendirilecektir.”

Değerlendirme: Kısmi hatalı aktarım mevcuttur.

• - - - •

60 numaralı atıf: “Yargılama usulü hükümlerine yönelik bu boşluğun doldurul- masına yönelik kanuni düzenleme yapılması daha uygun bir çözüm yolu olacaktır.”

Orijinal metin: “Bu kapsamda, Danıştay İdari/Vergi Dava Dairelerinin -konu- suna göre- boşluğu doldurabileceği (atıf) kanunkoyucu tarafından düzenlemenin yapılması gerektiği; uyumsuzluğu doğuran asıl hukuki ilişkiye ait davaya bakan Danıştay dairesinin yetkili ve görevli kılınabileceği (atıf) veya Başkanlık Kuru- luna bu görevin tevdi edilebileceği (atıf) ifade edilmiştir.”

Değerlendirme: Üstün öncelikle bu boşluğun doldurulması için çeşitli hukuki çareleri ortaya koymakta, kanuni düzenlemeyi burada saymaktadır. Atıftan yalnızca kanuni düzenleme yapılmasının uygun çözüm olarak ileri sürüldüğü anlamı çıkmaktadır. Burada kısmi bir hatalı aktarım mevcuttur.

• - - - •

61 numaralı atıf: "Bağlantı uyumsuzluğunu giderme yetkisi de Danıştay Başkanlar Kuruluna verilebilir"

Orijinal metin: "Ancak, kanımızca çözüm Danıştay Kanunu'nun Başkanlar Kurulu'nun görevlerini konu alan 52. maddesinde yer alan "Ayrı yargı çevrelerinde bulunan idare ve vergi mahkemeleri arasında görev ve yetkiye ilişkin uyumsuzluklarda ve bağlantılı davalarda merci tayinini yapmak" hükmünün işletilmesi olacaktır.

Diğer bir çözüm olarak da, 2575 sayılı Danıştay Kanununun 27. maddesinde öngörülen daireler arasında işbölümünün Başkanlık Kurulunca belirleneceğine dair hükme bu konuda bir ekleme yapılması düşünülebilir. Maddenin halihazırdaki ifadesiyle de bu imkanın mevcut olduğundan söz edilebilirse de, hükümde "aşağıdaki esaslar uyarınca" ifadesine yer verildiğinden (atıf) bu çözüm yolunun makul görülmesi halinde de düzenlemenin açıkça yapılması daha yerinde olacağını ifade etmek gerekmektedir."

Değerlendirme: Orijinal metinde görevin Danıştay Başkanlar Kuruluna "verilmesi"nden değil zaten var olan bir usulün işletilmesinden bahsedilmektedir. Kısmi hatalı aktarım yapılmıştır.

• - - - •

65 numaralı atıf: "Uyuşmazlığın temelini, dayanak işlemleri çözecek olan mahkemede davaların birleştirilmesi gerektiği kriteri de savunulmakta, ..." (Prof. Dr. Gül FİŞ ÜSTÜN'ün aynı eserinin 19. sayfasına atfen).

Değerlendirme: Eser sahibinin birleştirme değil bağlantı kavramını kullandığı, ancak çalışmanın bu sayfası ve başkaca yerlerinde "birleştirme" kavramının eser sahibince tercih edildiği belirtilmiştir. Diğer bir taraftan eser sahibinin doğrudan bu yönde bir savı bulunmamakta, kanun koyucunun düzenlemesi gerektiği ifade edilmektedir. Örnek olarak dayanak işleme ilişkin uyumsuzluğa bakan mahkemede davaların görülmesinin düzenlenebileceği ifade edilmektedir. Bununla birlikte kanun koyucunun düzenlemesi gerekliliği ifadesi ile mahkeme teklifi farklı hususlardır. Nitekim 71 numaralı dipnotta eser sahibince önerilen tekliflere yer verilmiştir. Bu yönüyle 65 ve 71 numaralı atıflar çelişmektedir.

• - - - •

67 numaralı atıf: "Bağlantı müessesinin beklenen faydayı sağlayamadığının anlaşılması veya kanuni hakim ilkesini zedeleyeceğinin anlaşılması halinde, hakim bu konuda takdir yetkisinin olduğunun kabulü gerektiği, bağlantı kararının verilmesinin zorunluluk olmaması gerekir"

Orijinal metin: “Ancak, her somut olayda aynı faydanın sağlanacağını kabul etmek güç görünmekte olup, bu tür durumlarda müessesenin beklenen faydayı sağlamayacağına hükmedilmesi durumunda hakim bu konuda takdir yetkisine sahip olmasının daha yerinde olacağı muhakkaktır (atıf)”

Değerlendirme: Buradaki görüş zaten başka yazardan aktarılmaktadır. Atıfa atıf yapılması uygun değildir.

• - - - •

71 numaralı atıf: “Örneğin, davalardan birinde düzenleyici işlem dava konusu edilmişse bu mahkemede, davalardan her ikisinde düzenleyici veya bireysel işlem tesis edilmişse tarih itibariyle önce açılan veya yargılama aşaması itibariyle ileride olan davanın görüldüğü mahkemenin yetkili kılınması suretiyle bu boşluk doldurulabilir”

Orijinal metin: “Kanımızca ise bu çatışmanın giderilmesi iki yoldan mümkün olabilir. İlki kanunkoyucu tarafından İYUK’da bağlantı kararı verilmesi halinde hangi mahkemenin bağlantılı dosyalara bakacağını zikretmesi; örneğin, davalardan birinin konusunun birel işlem diğerinin düzenleyici işlem olması halinde düzenleyici işlemin dava konusu edildiği dava dosyasına bakan mahkemenin bu davalara bakacağını veya daha genel ifadeyle dayanak işlemin dava konusu edildiği mahkemenin bağlantılı davaların tümüne bakacağını veya dayanak işlemin dava konusu edildiği bir dava yoksa nitelik olarak eş işlemler söz konusuysa önceki tarihli dava dosyasının bulunduğu mahkemenin bağlantılı davalara bakacağını hükme bağlaması kanımızca bu iki ilke arasındaki çatışmayı ortadan kaldıracak niteliktedir”

Değerlendirme: Buradaki görüş zaten başka yazardan aktarılmaktadır. Atıfa atıf yapılması uygun değildir.

• - - - •

82 numaralı atıf: “Doktrinde bir görüşe göre, aynı mahkemede görülen davalar arasında bağlantı olduğu yönünde verilecek karar, takdire bağlıdır ve dosya üzerinde bir not olarak verilmelidir”

Orijinal metin: “Anılan nedenle, kanımızca aynı mahkemede görülen davalar arasında bağlantı olduğuna dair kararın hakim/mahkeme tarafından verilmesi mümkün olup, bu karar hakim takdir yetkisi kapsamında yargılama sırasında dikkate alınması gereken dosya üzerinde bir not olarak verilmelidir.”

Değerlendirme: Orijinal metinde bir karar zikredilmemekte, hakim takdir ile bu hususu dosyaya not olarak işleyebileceği belirtilmiştir. Kısmi hatalı aktarım mevcuttur.

• - - - •

83 numaralı atıf: "Diğer bir görüşe göre, İYUK'un 5. maddesinin 2. fıkrasında yer alan, birden fazla şahsın müşterek dilekçe ile birlikte dava açabileceği hükümden hareketle, bu yöntemin mahkemece de kendiliğinden uygulanabileceği ve bu suretle davaların birleştirilebileceği savunulmaktadır."

Orijinal metin: "Kanunun 5. maddesindeki aynı dilekçeyle dava açabilmenin tüm şartları sağlanmakla birlikte, her bir işleme karşı ayrı ayrı dava açılmışsa, bağlantı talebinde bulunması veya mahkemenin resen bu davaları tespit etmesi durumunda bağlantılı dava kararının verilmesi gerekmektedir."

Değerlendirme: Eser sahibinin 82 ve 83 numaralı dipnotta yer verilen görüşleri çalışmada yanlış aktarılmıştır. Aynı esere atfen yapılan birden fazla aktarımın çalışmada "diğer bir görüş" olarak belirtmiş olması yanlış aktarım örneği olup, eser sahibinin böyle bir görüşü tespit edilememiştir.

• - • - •

86 numaralı atıf: "Üstün'e göre Kanunun mevcut halinde, birden fazla davanın tek dava çatısı altında açılması şeklinde birleştirmeye imkân tanıyan istisnai düzenlemeleri mevcuttur. Örnek olarak da, aynı dilekçeyle dava açılması (m.5), ilanı gereken düzenleyici işlem ile uygulama işlemine aynı dilekçeyle dava açılması, aynı işlemde kaynaklanan iptal ve tam yargı davasının aynı dilekçeye konu edilmesidir. Üstün'ün belirttiği üzere, Kanunun mevcut halinde, birden fazla davanın tek dava çatısı altında açılması şeklinde birleştirmeye imkân tanıyan istisnai düzenlemeleri mevcut ise de, bu durum, açılmış olan davaların birleştirilmesi değil, bazı bağlantılı davaların tek dilekçeyle açılmasıyla ilgilidir."

Orijinal metin: "İdari Yargılama Usulü Kanununda bağlantı davalar düzenlemesinin yanı sıra, idari yargılamada bağlantının kabul edildiği başkaca düzenlemeler de bulunmaktadır. Ancak, bu düzenlemelere konu edilen bağlantı, dava dilekçesinin düzenlenme şekliyle iddia edilebilecek olup, bunlardan ilki aynı dilekçeyle dava açma (m.5), diğeri düzenleyici işlemin uygulama işlemle birlikte dava konusu edilmesi (m.7/4), bir diğeri aynı işlemde kaynaklanan iptal ve tam yargı davasının aynı dilekçeye konu edilmesidir (m.12) Bu bağlantı türleri, birden fazla davanın tek dilekçeyle tek bir mahkemece görülmesine olanak sağladığından, aslında davaların birleştirilmesinin birer örneğidir. Sadece, birleştirme, yargılama safhasının en başında mümkün olup, daha sonraki aşamalarda ancak bağlantılı dava kararının tesisi mümkün olabilecektir."

Değerlendirme: Söz konusu ifadeler eser sahibine ait olmayıp, çalışmadaki ifadeler bağlantıya ilişkin olduğu, eserin bütününde bağlantı ile birleştirme kavramlarının farklı olduğu ve eser sahibince tam aksi yönde beyanlar bulunmaktadır. Hatalı aktarım mevcuttur.

• - • - •

87 numaralı atıf: “İYUK’ta, farklı mahkemelerdeki bağlantı davaların, aynı mahkemede farklı esas numarası olarak görülmesi amaçlanmıştır.”

Orijinal metin: “Kanunun 38. maddesindeki “Bağlantılı Davalar” düzenlemesiyle, idari yargılama usulünde aralarında bağlantı olan davaların tek mahkemede görülmesi, uyuşmazlıkların aynı mahkemede çözümlenmesinin sağlanması amaçlanmıştır. Bu kapsamda davaların tek bir dava olarak görülmesi idari yargılama usulünde öngörülmemiş, bu yönde bir ifade de kanunkoyucu tarafından kullanılmamıştır.”

Değerlendirme: Üstün tam olarak “farklı esas numaraları”ndan bahsetmemektedir. Uyuşmazlıkların aynı mahkemede görülmesine vurgu yapmıştır. Kısmi hatalı aktarım.

• - • - •

88 numaralı atıf: “Aynı mahkemede görülen bağlantılı davaların tek dosyada birleştirilmesi uygulamasının kabul edilmesi halinde, aralarında maddi veya hukuki yönden bağıllık yada sebep sonuç ilişkisi bulunmamakla birlikte, biri hakkında verilecek hükmün diğerini etkileyecek işlemin iptali davalarının da, aynı dosyada birleştirilmesi sonucu ortaya çıkacaktır.”

Orijinal metin: Bu kapsamda da kanımızca dikkat edilmesi gereken husus, Kanunun açıkça 5. maddesinde şart koştuğu hususlardaki eksiklikle, Kanunun usul, görev, süre ve yetkinin kamu düzeninden olması gibi kurallarından doğan diğer şartların eksikliği farklı nitelendirmelere konu olacaktır. Zira, ifade edildiği üzere, birlikte dava konusu edilen idari işlemler arasında maddi veya hukuki yönden bağıllık veya sebep-sonuç ilişkisi kurulamaması durumunda, bağlantılı davalar için öngörülen şartlar da gerçekleşmemiş olacağından bu durumda bağlantı kararının verilmesi düşünülemeyecektir. Dava konusu edilen idari işlemlerinde dava konusu edilmesi için öngörülen dava süresi geçirilmişse, açılacak bir dava olmadığından veya zamanaşımı nedeniyle yargılama aşamasına geçilebilecek bir dava olmadığından, haliyle bağlantı kurulabilecek bir davada olmayacaktır.”

Değerlendirme: Söz konusu ifadeler eser sahibine ait olmayıp, çalışmadaki ifadeler bağlantıya ilişkin olduğu, eserin bütününde bağlantı ile birleştirme kavramlarının farklı olduğu ve eser sahibince tam aksi yönde beyanlar bulunmaktadır. Hatalı aktarım mevcuttur.